

**ДОПОВІДЬ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ
ДУ «ІНСТИТУТ РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ М.І. ДОЛІШНЬОГО
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ»
У 2012-2016 рр.**

1. Загальні дані про Установу.

Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього Національної академії наук України» (надалі - Інститут) є державною бюджетною неприбутковою науковою установою з правами юридичної особи, що здійснює фундаментальні та прикладні дослідження. Інститут перебуває у віданні Національної академії наук України та входить до складу Відділення економіки Національної академії наук України.

Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього Національної академії наук України» (до жовтня 2014 р. - Інститут регіональних досліджень НАН України) створена постановою Президії Національної академії наук України від 19 жовтня 1994 року № 233 "Про перетворення Львівського відділення Інституту економіки в Інститут регіональних досліджень Національної академії наук України" і є правонаступником всіх прав та обов'язків Львівського відділення Інституту економіки Національної академії наук України (створеного у 1964 р.). Постановою Президії НАН України №234 від 29.10.2014 р. Інституту регіональних досліджень НАН України присвоєно ім'я його першого директора - академіка НАН України М.І. Долішнього.

З 2006 року Інститут очолює доктор економічних наук, професор Кравців В.С.

Інститут діє з метою проведення наукових досліджень, спрямованих на отримання та використання нових знань у сфері регіональної економіки та регіональної політики, доведення наукових і науково-технічних знань до стадії практичного використання, підготовки висококваліфікованих наукових кадрів, задоволення соціальних, економічних і культурних потреб та інноваційного розвитку країни.

Основними статутними завданнями Інституту є:

- Проведення фундаментальних та прикладних наукових досліджень соціально-економічних, гуманітарних та екологічних проблем регіонального розвитку, формування та реалізації регіональної політики з метою одержання нових наукових знань та їх використання для практичних цілей.
- Проведення науково-технічних розробок, що базуються на наукових знаннях, отриманих у результаті наукових досліджень чи практичного досвіду, з метою доведення таких знань до стадії практичного використання.
- Надання науково-технічних послуг.
- Проведення наукової і науково-технічної експертизи.
- Підготовка наукових кадрів вищої кваліфікації через магістратуру, аспірантуру, докторантуру.
- Забезпечення високої якості наукових досліджень і науково-технічних розробок, систематичне накопичення і узагальнення наукових результатів, створення умов для реалізації творчих можливостей наукового колективу та соціальний захист працівників.
- Збереження і розвиток наукової інфраструктури.

– Інформування широкої громадськості про результати своєї діяльності.

Головними напрямками наукової діяльності Інституту, затвердженими Президією НАН України, є:

- наукові засади формування регіональної політики та просторового розвитку;
- еколого-економічні проблеми та перспективи раціонального використання природно - ресурсного потенціалу регіонів України, сталого розвитку гірських територій;
- фінансові ресурси регіону та проблеми його інноваційно-інвестиційного забезпечення;
- регіональна соціальна політика, демографічні проблеми в регіоні, регулювання міграційних процесів;
- перспективи розвитку територіальних громад, транскордонного співробітництва та підвищення конкурентоспроможності прикордонних територій.

Відповідно із рішенням Бюро Відділення економіки НАН України від 29.10.2013 р. щодо перспективних напрямів досліджень установ відділення у 2014-18 рр., Інститут визначений головною установою за напрямом «Регіональні дослідження» та його складовими: «Комплексна характеристика соціально-економічного розвитку регіонів», «Адміністративно-територіальний устрій», «Транскордонне співробітництво», співвиконавцем за складовою «Сільські території» цього напрямку досліджень, а також складовою «Демографічні процеси» напрямку «Соціально-демографічна сфера»

Організаційну структуру Інституту на сьогодні складають 8 наукових підрозділів:

- відділ регіональної екологічної політики та природокористування;
- відділ регіональної економічної політики;
- відділ соціально-гуманітарного розвитку регіону;
- відділ розвитку територіальних громад та транскордонного співробітництва;
- відділ регіональної фінансової політики;
- відділ розвитку виробничої сфери регіону та інвестицій;
- сектор просторового розвитку;
- сектор проблем транскордонного співробітництва.

Незважаючи на складні умови функціонування під час економічних криз останніх років, ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І.Долішнього НАН України» зберегла свій творчий потенціал та позиції провідної наукової установи у сфері регіональної політики та транскордонного співробітництва. Цьому сприяла постійна робота з вдосконалення та підвищення ефективності своєї діяльності в нових соціально-економічних умовах в рамках Концепції розвитку Національної академії наук України на 2014-2023 рр., та впровадження в установі системи оцінювання ефективності діяльності наукових працівників та наукових підрозділів Інституту.

З 2015 року в Інституті розроблена та впроваджена методика оцінювання результатів роботи наукових працівників та наукових підрозділів, яка проводиться з метою визначення ефективності їх роботи за основними напрямками діяльності за встановлений проміжок часу. В основу оцінювання покладені результати науково-дослідної, видавничої, експертної, консультативної, педагогічної, науково-організаційної роботи наукових працівників та наукових підрозділів.

2. Статистичні дані щодо діяльності Установи.

2.1. Кадровий склад Установи

На даний час в Інституті склався висококваліфікований колектив вчених та спеціалістів, здатних успішно вирішувати поставлені перед ним наукові завдання. Кадрова політика в Інституті здійснювалась з орієнтацією на підвищення професійного рівня наукових кадрів, омолодження кадрового складу, його поповнення науковцями вищої кваліфікації для забезпечення розвитку та рівня наукової тематики.

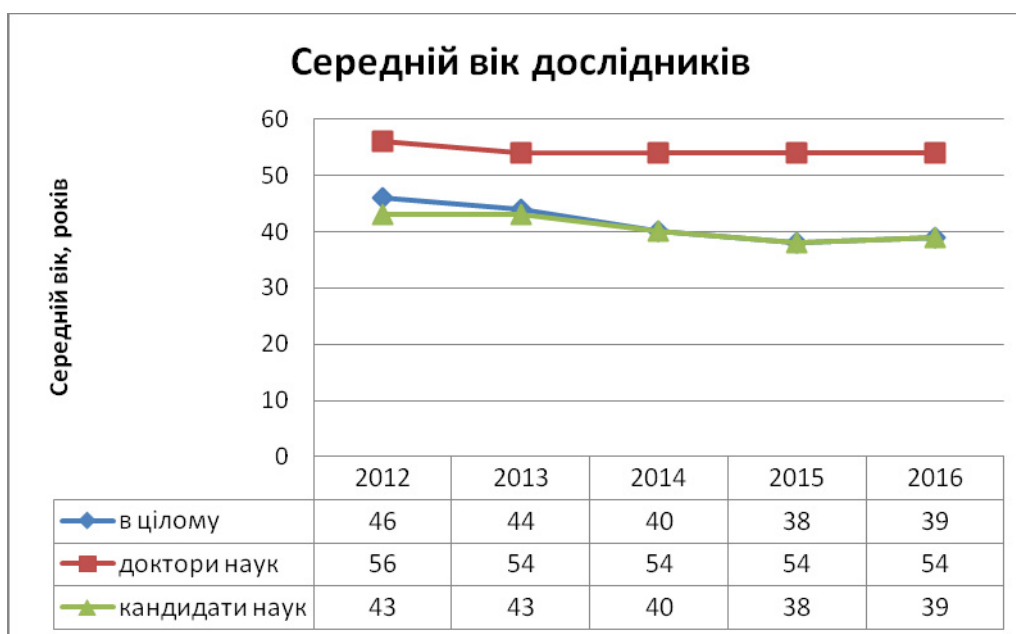
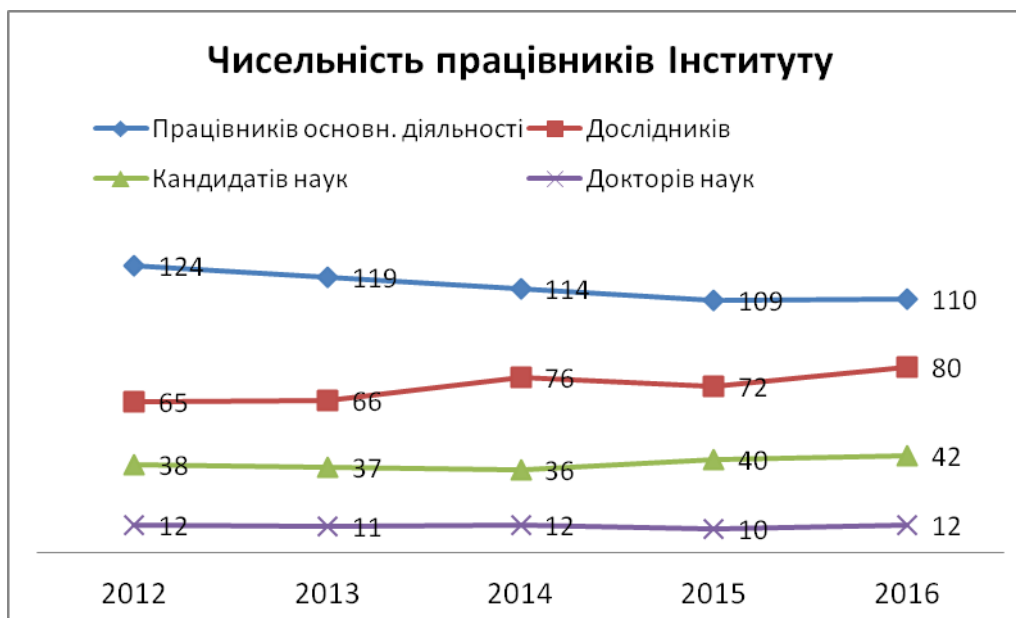
На кінець 2016 року в Інституті працювало 113 працівників (в т.ч. 3 сумісники), у тому числі 83 дослідники (3 сумісників), 1 технік, 6 працівників допоміжного персоналу. Серед дослідників – 14 докторів наук (2 сумісників) та 43 кандидати наук (сумісників -1). Кількість працівників основної діяльності за звітний період зменшилася на 14, сумісників – на 10, працівників, допоміжного персоналу - на 20, дослідників – збільшилася на 15.

Середній вік дослідників – 39 років, докторів наук – 54 роки, докторів філософії (кандидатів наук) - 39 років. Середній вік докторів наук за звітний період зменшився на 2 роки, кандидатів наук - на 4 роки, дослідників – на 7 років. Кількість докторів наук (без сумісників) за звітний період не змінилася, а кандидатів наук збільшилася на 4,

Частка жінок серед дослідників – 65%, серед докторів наук – 50%, серед кандидатів наук – 64%. За звітний період частка жінок серед дослідників збільшилася на 3,5% (на 12 осіб).

На кінець звітнього періоду в Інституті працювало 32 молодих науковців, що складає 40% від загальної кількості дослідників.

В Інституті працює 54 дослідники з науковим ступенем (доктора наук, доктора філософії (кандидата наук)) (67,5% від кількості дослідників) та 29 наукових працівників, що мають вчене звання (старшого наукового співробітника, професора, доцента) (36,3% від кількості дослідників). Середній вік працівників Інституту з науковим ступенем – 42 роки, а наукових працівників з вченим званням – 46 років.

Наукові кадри Інституту у 2012-2016 рр.

Співробітники та аспіранти/докторанти	Кількість/серед. вік 2012	Кількість/серед. вік 2013	Кількість/серед. вік 2014	Кількість/серед. вік 2015	Кількість/серед. вік 2016
Науково-керівний склад	10/52	8/49	8/47	9/47	9/48
Провідні наукові співробітники	3/72	3/73	4/71	4/67	5/63
Старші наукові співробітники	23/46	22/48	19/46	18/43	22/44
Наукові співробітники	11/36	10/35	8/36	10/33	10/33
Молодші наукові співробітники	7/37	10/33	18/31	15/31	14/32
Провідні інженери з основного напрямку діяльності	11/50	13/44	12/36	8/31	10/31
Докторанти	8/37	5/39	4/41	4/39	6/38
Аспіранти (ден. форми навчання)	12/27	10/25	9/25	13/26	13/28

Склад наукових кадрів Інституту станом на 31.12.2016 рр.

Дослідники	Кількість	Відсоток від всіх дослідників	Середній вік
З науковим ступенем	54	67,5	42
Без наукового ступеня	26	32,5	32
З вченим званням	29	36,3	46
Без вченого звання	51	63,7	33
Доктори філософії (кандидати наук) до 35 років	16	20,0	30
Доктори наук/ в т.ч. до 40 років	12/1	15,0	54/39
Молоді науковці віком до 35 років	32	40,0	31
Науковці - жінки	52	65,0	38

В Інституті створені відомі в країні та за її межами наукові школи з проблем *регіоналістики, транскордонного співробітництва, еколого-економічного розвитку регіонів*. Школи підготували плеяду науковців, які успішно працюють у сфері регіональних досліджень.

Детальна інформація про кадровий склад установи наведена у Додатку (таблиці 1.1- 1.5).

2.2. Діяльність аспірантури та докторантури Установи, підвищення кваліфікації.

Інститут широко відомий як центр підготовки наукових кадрів як в Україні, так і за кордоном. Установа здійснює підготовку кадрів вищої наукової кваліфікації через докторантуру за спеціальностями 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка», 08.00.07 – «Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика», та аспірантуру за спеціальностями: 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством»; 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка»; 08.00.07 – «Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика»; 08.00.08 – «Гроші, фінанси і кредит».

У зв'язку із набуттям чинності нової редакції Закону України «Про вищу освіту» та прийняттям постанови КМУ «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 30.12.2015 № 1187, відповідно до розпорядження Президії НАН України від 11.04.2016 №221, з метою забезпечення функціонування аспірантури в науковій установі, у 2016 році Інститут отримав ліцензії на провадження освітньої діяльності на третьому (науково-освітньому) рівні вищої освіти за спеціальностями 051 - «Економіка» та 072 - «Фінанси, банківська справа та страхування».

За період 2012-2016 рр. до аспірантури Інституту було прийнято 33 особи (в тому числі 27 – з відривом від виробництва), до докторантури - 10 осіб (в т.ч. 2 – за контрактом). Випущено з аспірантури - 33 особи, докторантури - 12 осіб. Захистили дисертації 60,6% випускників аспірантури та 66,7% випускників докторантури. Основні показники діяльності аспірантури та докторантури Інституту наведені у Додатку (табл. 2.1).

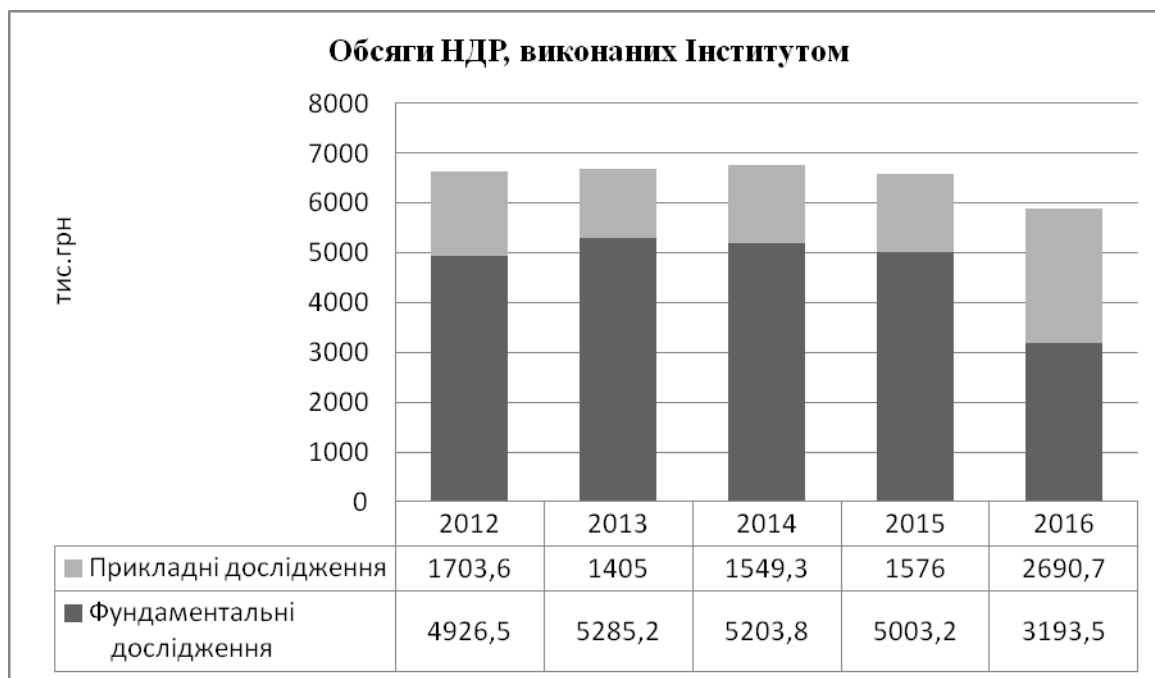
В Інституті діє спеціалізована вчена рада Д 35.154.01 із правом захисту дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора та кандидата економічних наук за спеціальностями: 08.00.05 – Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка та 08.00.07 – Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика. До лютого 2015 р. (до закінчення терміну функціонування) в Інституті також діяла спеціалізована вчена рада К 35.154.02 – на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 Гроші, фінанси і кредит. Загалом протягом 2012-2016 рр. у спеціалізованих вчених радах Інституту було захищено 16 докторських та 71 кандидатську дисертації.

Відповідно до постанови Президії НАН України № 301 від 03.11.2004 в Інституті діє план підготовки докторів та кандидатів наук. Загалом протягом 2012-2016 рр. докторантами, аспірантами та співробітниками Інституту було захищено 11 докторських та 31 кандидатські дисертації.

За звітний період 12 науковців інституту отримали вчені звання, в т.ч. 3 - професора, 9 - старшого наукового співробітника.

2.3. Фінансові показники

Загальний обсяг НДР, виконаних Інститутом власними силами за звітний період, склав 32536,8 тис. грн (в т.ч. фундаментальні дослідження - 23612,2 тис. грн, прикладні дослідження - 8924,6 тис. грн).

Обсяги фінансування внутрішніх витрат Інституту на виконання НДР за звітний період склали 32536,8 тис. грн., у т.ч. за рахунок коштів державного бюджету - 32186,9 тис. грн., коштів вітчизняних замовників - 349,9 тис. грн. (в т.ч. коштів організацій державного сектору - 259,9 тис. грн., коштів організацій підприємницького сектору - 90,0 тис. грн.).

Крім того, у 2012-2016 рр. укладено 65 угод з фізичними особами на підготовку наукових кадрів на суму 569,7 тис. грн. Надходження до спецфонду від оренди та інших послуг за звітний період склало 10679,6 тис.

грн. Загалом, частка спецфонду в загальних обсягах фінансових надходжень установи за звітний період склала 23,9 % (у 2016р. – 28,4%).

73,6% внутрішніх витрат установи на виконання НДР у звітному періоді (23959,7 тис. грн.) скеровувалися на оплату праці, ще 26,3% (8577,1 тис. грн.) – на інші поточні витрати. Капітальних витрат у звітний період не було.

Основні фінансові показники діяльності установи наведені у Додатку (табл.3.1 -3.2.).

У зв'язку із складною суспільно-політичною та економічною ситуацією в країні, в діяльності Інституту в останні роки були суттєві труднощі у питаннях фінансового забезпечення. У 2016 році суттєво зменшилося базове фінансування установи. Крім цього, відбувся відтік орендарів через завищені і неконкурентні ставки орендної плати, і як наслідок – зменшення надходжень до спецфонду від орендної плати. В цих умовах Інституту було надзвичайно складно вирішувати питання розрахунків за комунальні послуги, послуги зв'язку, видавничої діяльності через зростання вартості таких послуг та дефіцит фінансових ресурсів. У зв'язку із недостатнім бюджетним фінансуванням працівники Інституту працювали за неповною зайнятістю.

2.4. Результати діяльності Інституту за звітний період.

Протягом 2012 - 2016 рр. в Інституті проводились дослідження із 26 НДР відомчої тематики (в т.ч 3 НДР в рамках цільових наукових програм Відділення економіки НАН України), що виконувались за рахунок бюджетних коштів НАН України. За цей період розпочато 19 НДР відомчої тематики, завершено – 18. За звітний період виконано також 4 проекти в рамках цільових комплексних програм наукових досліджень НАН України. Крім цього, виконано 1 НДР за конкурсними програмами інших центральних органів державної влади та 9 НДР госпдоговірної тематики. За звітний період науковцями Інституту реалізовано також низку дво- та багатосторонніх проектів, співвиконання яких забезпечувалося установою без залучення зовнішнього фінансування. Серед них:

- підготовка 4 монографій на англійській мові спільно із польськими установами та публікація їх за кордоном (за кошти установ-партнерів);
- 2 спільні дослідницькі проекти із зарубіжними академічними установами Польщі та Румунії;
- участь науковців Інституту у реалізації проектів з проблем регіонального розвитку, які виконувалися спільно із громадськими організаціями, ВНЗ, органами регіональної влади та місцевого самоврядування.

Найвагоміші результати фундаментальних та прикладних досліджень Інституту за звітний період

За напрямом “наукові засади формування регіональної політики та просторового розвитку”:

- Визначено методологічні підходи до побудови сучасної системи адміністративно-територіального устрою в Україні та напрямів і механізмів її

реформування. Підготовлено Концепцію та Основні положення (ідеологію) адміністративно-територіальної реформи в Україні, зауваження та пропозиції до законопроектів щодо адміністративно-територіального устрою, місцевого самоврядування, бюджетної децентралізації. Обґрунтовано перспективну систему адміністративно-територіальних одиниць, визначені функції та повноваження органів державної влади і місцевого самоврядування за рівнями адміністративно-територіального устрою (базовий, районний, регіональний). Здійснено аналіз практичних заходів з реалізації реформи та розроблено пропозиції з їх удосконалення (науковий керівник – д.е.н., проф. Кравців В.С.);

- Розроблено методичні рекомендації з моделювання територіальних громад базового рівня, пропозиції щодо змін та доповнень до Методики формування спроможних територіальних громад. Здійснено моделювання адміністративно-територіальних одиниць базового рівня на прикладі Львівської області. Розроблено методичні підходи та здійснено аналіз економічної ефективності функціонування об'єднаних територіальних громад. Запропоновано матрицю визначення оптимальних параметрів об'єднаних територіальних громад за критеріями фінансової ефективності, здатності виконувати покладені на неї функції і повноваження, доступності адміністративних та соціальних послуг для населення (науковий керівник – д.е.н., проф. Кравців В.С.);

- Здійснено оцінку переваг та ідентифікацію загроз для України в умовах західного (ЄС) чи східного (Митний союз) векторів інтеграції у різних сферах: екологічної безпеки, соціально-гуманітарній сфері, зовнішньоторговельній діяльності, промисловості, розвитку сільських територій та АПК, інвестиційних процесах, фінансовому секторі, транскордонному співробітництві тощо. Підготовлено науково-аналітичну доповідь «Інтеграційний вибір України: екологічні, соціальні та економічні наслідки (регіональний вимір)» (науковий керівник – д.е.н., проф. Кравців В.С.);

- Досліджено особливості динаміки концентраційних процесів у виробничій сфері та просторову організацію економіки країни та її регіонів. Запропоновано методичний підхід до оцінки структурних зрушень у просторово-галузевій структурі промисловості регіонів. Здійснено аналіз тенденцій розвитку промислового потенціалу Карпатського регіону (відділ регіональної економічної політики, зав. відділом – д.е.н., проф. Шульц С.Л.);

- Визначено основні принципи, цілі та завдання регіональної структурної політики. Запропоновано методичні підходи до оцінки структурних зрушень в економіці регіонів типологізацію регіонів за інтенсивністю розвитку видів економічної діяльності, розроблено стохастичну модель перспективних змін структури економіки регіону. Розроблено концепцію структурної модернізації економіки Західних областей України, спрямованої на виправлення структурних диспропорцій та забезпечення зростання конкурентоспроможності економіки регіонів (відділ регіональної економічної політики, зав. відділом – д.е.н., проф. Шульц С.Л.);

- Визначено стратегічні пріоритети модернізації державної регіональної політики в умовах реалізації реформи децентралізації влади які передбачають підвищення конкурентоспроможності регіонів шляхом мобілізації внутрішнього потенціалу територіальних громад, консолідацію впливу

суб'єктів управління різних рівнів врядування, створення механізмів залучення територіальних громад різних рівнів до вирішення питань соціально-економічного розвитку та обґрунтовано методичні підходи до оцінки ефективності її реалізації (відділ регіональної економічної політики, зав. відділом – д.е.н., проф. Шульц С.Л.);

- Здійснено аналіз та оцінку сучасного стану соціально-економічного розвитку малих міст Карпатського регіону, розроблено систему показників для діагностики проблем соціально-економічного розвитку малого міста. Систематизовано найважливіші проблеми розвитку малих міст, розроблено пропозиції щодо вирішення проблем їх розвитку на основі впровадження низки заходів на державному, регіональному та муніципальному рівнях (відділ територіальних суспільних систем і просторового розвитку, зав. відділом – д.е.н., проф. Шевчук Л.Т.);

- Обґрунтовано теоретико-методичні підходи до оцінки метрополійного потенціалу великих міст, визначено основні чинники підвищення їх метрополійного потенціалу. Розроблено методику інтегральної оцінки інтенсивності та просторового поширення функцій регіональної метрополії на прилеглу територію, на основі системного врахування як функціонального, так і просторового аспекту розвитку та реалізації метрополійного потенціалу великих міст, на основі якої проведений їх аналіз. Визначено стратегічні пріоритети та заходи збалансованої політики просторового розвитку на основі використання потенціалу регіональних метрополій (сектор просторового розвитку, зав. сектором – д.е.н., проф. Мельник М.І.);

- Досліджено теоретико-методологічні та прикладні аспекти просторової організації підприємницької активності в регіоні, проаналізовано процеси виникнення та розвитку нових просторових форм організації економічної діяльності в Україні, розроблено методичний інструментарій їх оцінки (сектор просторового розвитку, зав. сектором – д.е.н., проф. Мельник М.І.);

- Здійснено оцінку існуючих ризиків та прогноз розвитку сільських територій Карпатського регіону. Сформовано концепцію багатофункціонального розвитку сільських територій Карпатського регіону на засадах підвищення їх конкурентоспроможності та інноваційності (відділ прогнозування та розвитку сільських територій, зав. відділом – д.е.н., доц. Борщевський В.В.);

- Обґрунтовано концептуальні засади оцінки потенціалу збалансованого розвитку сільських територій Західного регіону України на основі дослідження умов та особливостей формування демографічного потенціалу, виробничого потенціалу та ефективності його використання. Розроблено методику оцінки соціально-економічного потенціалу розвитку сільських територій на основі системного підходу. Здійснено оцінку та окреслено шляхи нарощування і перспективи використання соціально-економічного потенціалу розвитку сільських територій Західного регіону України (відділ розвитку територіальних громад та транскордонного співробітництва, зав. відділом – д.е.н., доц. Борщевський В.В.);

- Окреслено економіко-правові аспекти розвитку сільських територій Західного регіону України на основі дослідження проблем та перспектив обігу земель сільськогосподарського призначення, резервів удосконалення організаційно-економічного забезпечення та інституційно-економічних ризиків

розвитку сільських територій, а також впливу неформальних інститутів на розвиток сільських територій Західного регіону України в контексті реалізації Угоди про Асоціацію з ЄС (відділ розвитку територіальних громад та транскордонного співробітництва, зав. відділом – д.е.н., доц. Борщевський В.В.).

За напрямом “еколого-економічні проблеми та перспективи раціонального використання природно - ресурсного потенціалу регіонів України, сталого розвитку гірських територій”:

- Розроблено методичні підходи щодо оцінки використання природно-ресурсного потенціалу гірських територій України на засадах сталого розвитку. Проведено інтегральну оцінку та визначено механізми та інструменти досягнення принципів сталого природокористування для гірських регіонів України, розроблено пропозиції щодо шляхів їх реалізації. Розроблено Проект Концепції державної програми сталого розвитку Українських Карпат як складової частини програми Європейського Союзу «Карпатський простір. Підготовлено пакет проектів законодавчих актів та нормативних документів, направлених на розв’язання комплексу проблем соціально-економічного розвитку гірських територій (відділ регіональної екологічної політики, зав. відділом – д.е.н., проф. Кравців В.С.);

- Обґрунтовано концептуальні засади досягнення екологічної безпеки України та її прикордонних регіонів в умовах євроінтеграції. Визначено напрями екологізації використання природних ресурсів у природоексплуатуючих секторах економіки Карпатського регіону. Здійснено оцінку європейського досвіду регулювання екологічної безпеки та визначення можливостей його застосування в транскордонних регіонах України. Обґрунтовано механізми регулювання екологічної безпеки для транскордонних регіонів України та розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення діючих і впровадження нових механізмів (відділ регіональної екологічної політики та природокористування, зав. відділом – д.е.н., проф. Кравців В.С.);

- Здійснено оцінку інституційного забезпечення розвитку гірських територій в Україні. Обґрунтовано підходи та принципи створення територій пріоритетного розвитку у гірських зонах України. Підготовлено проект Закону України «Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку у гірських зонах України». Обґрунтовано пропозиції щодо розвитку туристичної індустрії як інструменту економічного розвитку гірських територій (відділ регіональної екологічної політики та природокористування, зав. відділом – д.е.н., проф. Кравців В.С.).

За напрямом “фінансові ресурси регіону та проблеми його інноваційно-інвестиційного забезпечення”:

- Обґрунтовано методологічні засади бюджетного забезпечення конвергентного розвитку регіонів України. Визначено напрями модернізації інструментів бюджетного регулювання регіонального розвитку та обґрунтовано пропозиції щодо активізації небюджетних механізмів фінансового забезпечення регіонального розвитку. Запропоновано концепцію регіональної політики в контексті формування конвергентної моделі регіонального розвитку на засадах

- селективного підходу до забезпечення розвитку регіонів (відділ регіональної фінансової політики, зав. відділом – д.е.н., проф. Сторонянська І.З.);
- Розроблено теоретико-методичні основи модернізації системи місцевих фінансів та міжбюджетних відносин, обґрунтовано модель фінансового забезпечення територіальних громад в умовах реалізації реформи місцевого самоврядування. Здійснено комплексне оцінювання бюджетного забезпечення розвитку регіонів України шляхом інтегрування статистичних індикаторів в розрізі напрямів, що характеризують стан та збалансованість місцевих бюджетів, стійкість бюджету та міжбюджетну взаємодію. Проаналізовано перші кроки бюджетної децентралізації в Україні та визначено пріоритети проведення бюджетної політики в Україні в умовах реформи міжбюджетних відносин. Обґрунтовано модель фінансового забезпечення територіальних громад в контексті забезпечення бюджетної автономії та фінансової самостійності місцевих бюджетів, розроблено пропозиції щодо внесення змін до Бюджетного та Податкових кодексів України (відділ регіональної фінансової політики, зав. відділом – д.е.н., проф. Сторонянська І.З.);
  - Проведено моніторинг місцевих бюджетів Львівської області, розроблено рекомендації щодо підвищення ефективності використання бюджетних ресурсів в розрізі галузей соціальної сфери регіону. Досліджено тенденції та особливості формування і використання фінансового ресурсу місцевих бюджетів Львівської області в умовах податково-бюджетної децентралізації в державі, яке використане при розробленні моделі об'єднання територіальних громад Львівщини. Здійснено оцінювання фінансової спроможності об'єднаних територіальних громад Львівської області та виявлено основні проблеми формування їх доходів та фінансування видатків (відділ регіональної фінансової політики, зав. відділом – д.е.н., проф. Сторонянська І.З.);
  - Розроблено методичний інструментарій для полікритеріальної оцінки інвестиційної діяльності в регіоні. Окреслено тенденції і перспективи розвитку інвестиційної діяльності в областях Західного регіону України (відділ розвитку виробничої сфери регіону та інвестицій, зав. відділом – д.е.н., проф. Іщук С.О.);
  - Розроблено методичний інструментарій інтегрального оцінювання ефективності використання основного капіталу регіону. Проаналізовано динаміку ключових показників основного капіталу в Україні і Західному регіоні за період 2001-2013 рр., окреслено перспективні напрями його модернізації. Розроблено Концепцію модернізації основного капіталу виробничої сфери Львівської області. Запропоновано модель ресурсного забезпечення модернізації основного капіталу на засадах міжгалузевої та міжрегіональної взаємодії. Розроблено і апробовано прогнозну економіко-математичну модель визначення динаміки вартості основного капіталу промислових підприємств Західного регіону України (відділ розвитку виробничої сфери регіону та інвестицій, зав. відділом – д.е.н., проф. Іщук С.О.);
  - Розроблено методичні рекомендації щодо інтегральної оцінки конкурентоспроможності промислового сектора економіки регіонів. Проведено рейтингування регіонів України за рівнем конкурентоспроможності їх промисловості, а також порівняльну оцінку конкурентних переваг промисловості України і Польщі на загальнодержавному та регіональному рівнях. Розроблено комплекс організаційно-економічних заходів, спрямованих

на посилення конкурентних переваг промислового сектора національної економіки в умовах глобалізації (відділ розвитку виробничої сфери регіону та інвестицій, зав. відділом – д.е.н., проф. Іщук С.О.).

За напрямом “регіональна соціальна політика, демографічні проблеми в регіоні, регулювання міграційних процесів”:

- Сформульовано методичні засади розрахунку прогнозу демовідтворювальних процесів населення гірських районів та міст обласного підпорядкування Львівщини, здійснено прогноз перспектив демографічного розвитку Карпатського регіону, розроблено проект концепції регіональної соціально-демографічної політики розвитку Карпатського регіону України (відділ соціально-гуманітарного розвитку регіону, зав. відділом – д.е.н., проф. Садова У.Я.);
- Досліджено закономірності та особливості формування територіальних міграційних систем в умовах регіону. З’ясовано сутність структури, архітектури та інфраструктури територіальних міграційних систем. Обґрунтовано підходи до моделювання архітектури територіальної міграційної системи на регіональному рівні, висвітлено особливості територіальної та трудової мобільності населення Карпатського регіону (відділ соціально-гуманітарного розвитку регіону, зав. відділом – д.е.н., проф. Садова У.Я.);
- Досліджено роль та місце системи соціально-економічної захищеності мігрантів в загальнонаціональній системі соціального захисту мігрантів та для регіонів з підвищеною міграційною активністю. Розроблено методичне забезпечення моніторингу соціально-економічної захищеності мігрантів (регіональний вимір). Охарактеризовано структуру та індикатори базової і соціально-економічної захищеності трудових мігрантів. Обґрунтовано концепцію базової соціальної захищеності трудових мігрантів у контексті становлення публічного управління. Розроблено пропозиції до законопроекту України «Про соціальний захист трудових мігрантів» (відділ соціально-гуманітарного розвитку регіону, зав. відділом – д.е.н., проф. Садова У.Я.);
- Досліджено регіональні особливості соціальної захищеності внутрішньо переміщених осіб у приймаючий соціум. в умовах конкретних територіальних міграційних систем. Виявлено основні проблеми інтеграції внутрішньо переміщених осіб у приймаючий соціум, окреслено ризики та перспективи для них. Здійснено регіональне соціологічне обстеження внутрішньо переміщених осіб у Львівській області, обґрунтовано рекомендації щодо розробки соціальних програм підтримки вимушених переселенців (відділ соціально-гуманітарного розвитку регіону, зав. відділом – д.е.н., проф. Садова У.Я.);
- Проаналізовано закономірності сучасних процесів трансформації регіональних ринків праці у взаємозв’язку з масштабами і динамікою міграції населення та в світлі наслідків підписання Україною Угоди про зону вільної торгівлі між Україною з ЄС. Розроблено Пропозиції до проекту Стратегії модернізації та розвитку державної служби зайнятості на 2016-2020 роки (відділ соціально-гуманітарного розвитку регіону, зав. відділом – д.е.н., проф. Садова У.Я.);
- Проведено аналітичні розрахунки рейтингових показників стану ринків праці областей Західного регіону України. Запропоновано методичний підхід та

здійснено розрахунок чисельності незайнятого населення Львівщини у розрізі її окремих міст та районів з використанням інтегрованих баз даних для задоволення інформаційних потреб регіонального менеджменту (відділ соціально-гуманітарного розвитку регіону, зав. відділом – д.е.н., проф. Садова У.Я.).

За напрямом “перспективи розвитку територіальних громад, транскордонного співробітництва та підвищення конкурентоспроможності прикордонних територій”:

- Опрацьовано модель функціонування транскордонних ринків, розроблено науково-методичні рекомендації щодо формування та вдосконалення механізмів їх функціонування. Обґрунтовано напрями розвитку транскордонних ринків праці, розроблено методичні рекомендації щодо удосконалення їх інфраструктурного забезпечення (відділ проблем ринкової інфраструктури та транскордонного співробітництва, зав. відділу – д.е.н., проф. Мікула Н.А.);
- Обґрунтовано науково-методичні основи систематизації та розвитку механізмів взаємодії суб’єктів економічних відносин у транскордонному просторі; виявлено та структуровано механізми блокування взаємодій у транскордонному просторі та розроблено інструменти їх нівелювання. Визначено та структуровано чинники впливу на взаємодію суб’єктів та учасників транскордонного співробітництва. Здійснено порівняльний аналіз взаємодії суб’єктів транскордонних ринків праці ЄС та України. Розроблено рекомендації щодо розвитку механізмів взаємодії суб’єктів економічних відносин у транскордонному просторі (сектор проблем транскордонного співробітництва, зав. сектору – д.е.н., с.н.с. Притула Х.М.);
- Обґрунтовано теоретико-методологічні засади формування економічного середовища прикордонних територій в умовах дії Угоди про Асоціацію України та ЄС. Визначено напрями формування економічного середовища прикордонних територій в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів. (сектор проблем транскордонного співробітництва, зав. сектору – д.е.н., с.н.с. Притула Х.М.).

Прикладні дослідження:

- **Розвиток сільських територій в системі євроінтеграційних пріоритетів України: загальнонаціональні інтереси та регіональні акценти.** Грант Президента України докторам наук для здійснення наукових досліджень. Науковий керівник теми: д.е.н. Борщевський В.В. Терміни виконання: IV кв. 2012р.
- **Вивчення та узагальнення світового досвіду роботи з іноземними інвесторами і розробка пропозицій з його впровадження.** Замовник - Головне управління з питань європейської інтеграції, зовнішньоекономічних зв’язків та туризму Закарпатської обласної державної адміністрації. Термін виконання: 01.01.2012 – 31.05.2012 р.
- **Розробка інвестиційного паспорту та інвестиційної карти Яворівського району Львівської області.** Замовник - Яворівська державна районна

адміністрація. Науковий керівник: д.е.н., проф. Іщук С.О. Термін виконання: вересень – листопад 2012 р.

- **Концепція трансформації Роздільського державного гірничо-хімічного підприємства «Сірка» в індустріальний парк «Новий Розділ».** Замовник - Роздільське державне гірничо-хімічне підприємство «Сірка». Науковий керівник д.е.н., проф. Іщук С.О. Термін виконання: жовтень – листопад 2012 р.
- **Лісосировинний потенціал Карпатського регіону України та можливості його промислового використання.** Замовник - ТОВ «ЕНО Меблі Лтд». Науковий керівник: к.е.н. Полюга В.О. Термін виконання: травень-липень 2012 р.
- **Розробка стратегічного документу розвитку Львівщини на довгостроковий період.** Замовник - Департамент економічного розвитку, інвестицій, торгівлі та промисловості Львівської обласної державної адміністрації. Науковий керівник: д.е.н., доц. Борщевський В.В. Термін виконання: вересень-жовтень 2013 р.
- **Моніторинг стану виконання місцевих бюджетів Львівської області.** Замовник - Департамент фінансів Львівської обласної державної адміністрації. Науковий керівник: д.е.н., проф. Сторонянська І.З. Термін виконання: листопад-грудень 2013 р.
- **Розроблення проекту Стратегії розвитку Львівської області на період до 2020 року.** Замовник - Департамент економічного розвитку, торгівлі та промисловості Львівської обласної державної адміністрації. Науковий керівник: д.е.н., доцент Борщевський В.В. Термін виконання: вересень-листопад 2015 р.
- **Проведення аналітичного дослідження з визначення динаміки та структури незайнятого економічно активного населення Львівської області.** Замовник - Департамент економічної політики Львівської обласної державної адміністрації. Науковий керівник: д.е.н., проф. У.Я.Садова. Термін виконання: жовтень 2016 р. – листопад 2016 р.
- **Аналіз сучасного стану та прогнозна оцінка розвитку будівельних матеріалів у Львівській області.** Замовник - ТзОВ «Новодім». Науковий керівники: к.е.н., доц. Ю.І. Турянський. Термін виконання: квітень 2016 р. – грудень 2016 р.

Видавнича діяльність

За результатами наукових досліджень Інститутом видаються монографії, наукові доповіді, статті, підручники, брошури тощо. Зокрема, за період 2012-2016 рр. науковцями Інституту опубліковано понад 2100 друкованих робіт, в т.ч. 70 монографій (з них 4 – англійською мовою за кордоном), 8 підручників та навчальних посібників, 33 брошури та препринти, 13 науково-аналітичних доповідей, понад 1230 статей у наукових фахових журналах (в т.ч.: 260 – за кордоном: понад 900 - у періодичних виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз).

Інститут видає 2 періодичні наукові видання: щоквартальний науково-практичний журнал «Регіональна економіка» та збірник наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України» (виходить 6 раз

на рік), які внесені до переліку наукових фахових видань України в галузі економічних наук та включені до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus. На сьогодні науковий-практичний журнал "Регіональна економіка" має бібліометричний профіль в системі Google Scholar з показником h5-індексу 22 пункти та займає 12 місце в рейтингу наукових періодичних видань України. За результатами експертного висновку, імпаکت-фактор (Index Copernicus Value) журналу «Регіональна економіка» становить 54,38 пункти. За звітний період опубліковано 20 номерів журналу «Регіональна економіка» та 29 номерів збірника «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України». Внаслідок обмеженого бюджетного фінансування питання фінансового забезпечення видавничої діяльності вдалося вирішити за рахунок переведення наукових періодичних видань на принципи самокупності.

Кількісні показники видавничої діяльності Інституту у 2012-2016 рр.						
	2012	2013	2014	2015	2016	Загалом
Монографії	14	20 (3*)	11 (1*)	14	11	70
Наукові, науково-аналітичні доповіді	-	-	4	6	3	13
Брошури	6	8	12	4	3	33
Підручники, навчальні посібники та довідники	4	1	2	1	2	10
Статті у наукових фахових журналах, всього	276	314	263	184	197	1234
<i>у т.ч. за кордоном</i>	27	64	77	39	53	260
<i>у т.ч. у виданнях, що індексуються міжнародними базами даних</i>	201	211	204	156	148	920
Обсяг публікацій, д.а.	593,1	546,3	568,9	491,4	468,4	2668,1

* - опубліковані за кордоном на англійській мові

Впровадження результатів досліджень та розробок

Результати фундаментальних досліджень та прикладні розробки Інституту, висвітлені у наукових доповідях, програмних, концептуальних, методичних, експертно-аналітичних, прогнозних матеріалах, отримали практичне впровадження на рівні органів влади різних рівнів, установ та організацій.

	2012	2013	2014	2015	2016	Загалом
Підготовлено і подано розробок	79	76	57	56	56	324
з них впроваджено:	60	45	39	39	47	230
Подано до центральних органів влади, у т.ч. до:	27	28	20	20	23	118

<i>Верховної Ради України</i>	6	7	7	6	10	36
<i>Адміністрації Президента України</i>	7	4	3	2	2	18
<i>міністерств та відомств</i>	14	17	10	12	11	64
з них впроваджено	16	15	9	12	13	65

Приклади найбільш вагомих впроваджень Інституту у 2012-2016 рр.:

- Проект Концепції державної програми сталого розвитку Українських Карпат як складової частини програми Європейського Союзу «Карпатський простір». *Впровадження:* Чернівецька ОДА (лист № 01.15-65/962 від 16.03.2012 р.); Закарпатська ОДА (лист № 1015/06-22 від 29.03 2012 р.); Львівська ОДА (лист № 1/22-1231 від 05.04.2012 р.). *Направлено:* Міністерству економічного розвитку і торгівлі України, Міністерству регіонального розвитку, будівництва і житлово-комунального господарства України та Міністерству фінансів України для розгляду Кабінетом Міністрів України.
- Наукова доповідь «Концептуальні засади інноваційного розвитку сільських територій у посткризовий період: на прикладі Карпатського регіону України». *Впровадження:* Адміністрація Президента України (лист № 455 від 21.12.2012 р.).
- Пропозиції щодо формування та механізмів реалізації гуманітарної політики України в світлі нової соціогуманістичної парадигми буття нації. *Впровадження:* Адміністрація Президента України (лист 22/073388-13 від 7.07.2012 р.).
- Науково-аналітична доповідь «Оцінка інвестиційної діяльності в областях Західного регіону України». *Впровадження:* Департамент регіонального розвитку Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами (лист № 0098/12 від 13.01.2012 р.).
- Науково-аналітична записка „Напрями підвищення ефективності функціонування місцевих бюджетів України”. *Впровадження:* Міністерство фінансів України (лист №12000-06/485 від 21.06. 2013р.).
- Методичні рекомендації «Показники, індикатори та методичні прийоми оцінки використання природно-ресурсного потенціалу гірських територій України на засадах сталого розвитку». *Впровадження:* Міністерство екології та природних ресурсів України (лист № 7626/11/10-13 від 29.04.2013 р.).
- Проекти законодавчих та нормативних актів щодо стимулювання розвитку гірських територій. *Впровадження:* Верховна Рада України (лист № 03/4-630(162739) від 01.07.2013 р.); Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (лист № 2822-06/24714-12 від 16.07.2013 р.).
- Науково-аналітична доповідь «Основний капітал Західного регіону України: сучасний стан і перспективні напрями модернізації». *Впровадження:* Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України (лист №07-07/224 від 27.12.2013 р.).

- Науково-аналітична записка «Світовий досвід використання та нарощування соціально-економічного потенціалу сільських територій». *Впровадження:* Адміністрація Президента України (лист № 29-04/69 від 7.06.2013 р.).
- Наукова записка «Методологічні основи реформування адміністративно-територіального устрою України». *Впровадження:* Комітет з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування Верховної Ради України (лист № 04-14/9-5247 від 23.12.2014 р.).
- Науково-аналітична записка «Особливості структурних зрушень в економіці областей Західного регіону України в контексті реалізації євроінтеграційної стратегії держави». *Впровадження:* Міністерство закордонних справ України (лист № 411/16-110-1156 від 14.11.2014).
- Доповідна записка «Соціогуманістичні засади ідеології духовно-інтелектуального забезпечення державотворення в Україні». *Впровадження:* Адміністрація Президента України (лист №24-01/35 від 16.07.2014).
- Наукова доповідь «Формування та реалізація державної політики у сфері регулювання трудової міграції: інституційно-організаційні, нормативно-правові та соціально-економічні аспекти». *Впровадження:* Комітет з питань соціальної політики та праці Верховної Ради України (лист № 04-37/13-65563 від 28.03.2014).
- Наукова записка «Стале природокористування у гірському Карпатському регіоні України: оцінка, проблеми, перспективи». *Впровадження:* Міністерство екології та природних ресурсів України (лист № 5/3-11/1773-14 від 08.02.2014 р.).
- Пропозиції щодо змін та доповнень до Методики формування спроможних територіальних громад, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 08.04.2015 р. № 214. *Впровадження:* Комітет Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (лист № 04-14/14-3226 (153177) від 03.07.2015 р.); Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (лист № 8-13-276-15 від 05.08.2015 р.).
- Наукова записка «Напрями забезпечення конкурентоспроможності вугільних підприємств Західного регіону України». *Впровадження:* Міністерство енергетики та вугільної промисловості України (лист № 13.02 – 171 від 26.02.2015 р.).
- Доповідна записка «Пріоритетні напрями та інструменти підвищення метрополійного потенціалу великих міст України». *Впровадження:* Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (лист №7/31-7178 від 23.06.2015 р.).
- Матеріали до проекту Закону України «Про зовнішню трудову міграцію». *Впровадження:* Департамент ринку праці та зайнятості Державної служби зайнятості Міністерства соціальної політики України (лист № 1181/021/106-15 від 18.12.2015 р.).
- Проекти моделей територіальних громад районів та міст обласного значення (28 районів та міст обласного значення) з аналітичними матеріалами. *Впровадження:* Львівська обласна рада (лист № 02-вих-628 від 03.07.2015 р.).

- Проект Закону України «Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку у гірських зонах України». *Впровадження:* Комітет Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, законопроект зареєстрований за № 4102 від 18.02.2016).
- Наукова доповідь «Адміністративно-територіальний устрій України: теоретичні основи та практика реформування» . *Впровадження:* Комітет Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (лист № 04-14/ 14-3621 від 16.06.2016).
- *Науково-аналітична записка* «Інституційно-правові проблеми розвитку сільськогосподарської кооперації в Україні та напрями їх вирішення». *Впровадження:* Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (лист № 3611-06/30935-07 від 26.09.2016 р.); Міністерство фінансів України (лист № 31-06120-08-5/22795 від 05.08.2016 р.); Міністерство аграрної політики та продовольства України (лист № 37-18-2-15/14899 від 21.09.2016 р.); Державна фіскальна служба України (лист № 17644/6/99-99-10-02-15 від 15.08.2016 р.); Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (лист № 7/31-9789 від 05.08.2016 р.).
- Методичні рекомендації щодо оцінювання потенційних доходів об'єднаних територіальних громад. *Впровадження:* Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (лист 8/13-466-16 від 15.07.2016р.).
- *Науково-аналітична доповідь* «Конкурентоспроможність промисловості регіонів України». *Впровадження:* Комітет з питань європейської інтеграції Верховної Ради України (лист №04-17/16-1615(310809) від 20.12.2016 р.);

Створення та використання об'єктів інтелектуальної власності.

У звітному періоді Інститутом отримано 20 свідоцтв про авторське право на службовий твір.

Наукова спільнота та наукові зв'язки Інституту

Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України» є провідною науковою установою в системі НАН України з проблем регіональної політики та транскордонного співробітництва. Інститут виконує функції методологічного, науково-організаційного і координаційного центру.

У звітний період, в ході виконання науково-дослідних робіт та практичного впровадження їх результатів, при підготовці концептуальних, аналітичних та прогнозних документів державного та регіонального значення, організації та проведенні конференцій, семінарів та круглих столів налагоджена співпраця Інституту з: *центральними, регіональними та місцевими органами влади; науковими установами Відділення економіки НАН України; іншими науковими установами; вищими навчальними закладами; іншими установами*

та організаціями. Інститут щорічно готує та направляє до центральних та регіональних органів влади наукові доповіді «Територіальний розвиток та регіональна політика в Україні» та «Розвиток транскордонного співробітництва».

Провідні науковці Інституту входять до складу ряду профільних комісій, координаційних та дорадчих рад при центральних органах влади та беруть активну участь у роботі координаційних комісій, громадських та дорадчих рад, робочих та експертно-аналітичних груп при органах регіональної влади.

Розвивається співпраця Інституту з Національним інститутом стратегічних досліджень при Президентові України та його Регіональним філіалом у Львові, а також з неурядовими, громадськими організаціями та підприємницькими структурами. Зростає попит на розробки Інституту і серед органів місцевого самоврядування.

Наукові заходи та зв'язки з громадськістю

Широке висвітлення результатів досліджень на комунікативних заходах міжнародного й вітчизняного рівнів дозволяє популяризувати наукову продукцію Інституту, доводити її конкурентоспроможність, формує репутацію Інституту у колі науковців та практиків. Інститут щорічно проводить низку конференцій та круглих столів, присвячених актуальним проблемам регіональної політики та соціально-економічного розвитку регіонів. За період 2012-2016 рр. Інститут виступив організатором або співорганізатором 24 конференцій, 38 круглих столів та семінарів з даної проблематики, в т.ч. 7. - за кордоном. Серед них:

- III Міжнародна науково-практична конференція «Сталий розвиток Карпат: сучасний стан та стратегія дій» (Львів, 4-5.10. 2012 р.);
- II Міжнародна науково-практична конференція «Міграційні процеси в Україні: сучасні виклики та регіональна специфіка» (Львів, 2-3.10.2013 р.);
- Міжнародна науково-практична конференція «Регіональна політика в Україні: сучасний стан та стратегія реформування» (Львів-Брюховичі, 27-28.11.2014р);
- Круглий стіл «Реформа адміністративно-територіального устрою: модель для Львівської області» (Львів, 19.05.2015 р.);
- Міжнародна науково-практична конференція «Територіальний розвиток та регіональна політика: сучасний стан та орієнтири подальших реформ» (Світязь, Волинська область, 9-10.06.2016 р.) та ін.

Інститутом здійснювалися заходи щодо належного інформування громадськості у засобах масової інформації як щодо досягнень, важливих результатів наукової діяльності вчених установи, так і щодо актуальних проблем розвитку держави та її регіонів. Так, протягом 2014 – 2016 рр. провідні науковці Інституту взяли участь у 42 телепередачах та 17 радіопередачах, дали 73 інтерв'ю у різноманітних телелепрограмах і новинах на центральних та регіональних телеканалах. За цей період співробітниками Інституту опубліковано 69 різноманітних матеріалів, статей та інтерв'ю з актуальних суспільно-політичних та соціально-економічних проблем розвитку держави та її регіонів у друкованих та електронних ЗМІ.

Співпраця Інституту з вищими навчальними закладами

В напрямі розвитку співробітництва з вищими навчальними закладами продовжувалась робота з реалізації програми діяльності науково-навчального комплексу «Економосвіта» (створений у 2003 р.), учасниками якого, крім Інституту, є: ДВНЗ «Львівський інститут банківської справи Університету банківської справи», Інститут економіки та менеджменту Національного університету «Львівська політехніка», Тернопільський національний економічний університет, Львівський торгівельно-економічний університет, Луцький національний технічний університет, ГО «Інститут транскордонного співробітництва та європейської інтеграції. До результатів роботи Інституту в рамках комплексу у звітному періоді слід віднести:

- кооперацію в питаннях забезпечення підготовки висококваліфікованих спеціалістів в сфері економічної діяльності (залучення науковців Інституту до навчального процесу у вищих навчальних закладах комплексу та головування в ДЕКах установ комплексу);
- залучення науковців з установ комплексу до виконання науково-дослідних тем Інституту, участь науковців Інституту у виконанні науково-дослідних тем установ-партнерів;
- підвищення кваліфікації наукових та науково-педагогічних кадрів (підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів комплексу, захист на спеціалізованих радах Інституту дисертацій фахівцями із установ-партнерів);
- спільна видавнича діяльність (публікація монографій, навчальних посібників, збірників наукових праць);
- спільне проведення науково-практичних конференцій, круглих столів, семінарів з актуальних проблем економіки.

При Інституті діють 5 спільних із вищими навчальними закладами філій кафедр, у рамках роботи яких здійснюється залучення вчених Інституту до навчального процесу, керівництва курсовими, дипломними роботами та практикою студентів, підвищення кваліфікації викладачів ВНЗ, проведення спільних досліджень, організація спільних семінарів, підготовка спільних публікацій тощо.

Окремі чисельні показники співпраці Інституту з вищими навчальними закладами за звітний період:

- кількість укладених договорів про співробітництво – 10;
- кількість студентів, які проходили практику в науковій установі – 25;
- кількість опублікованих спільно з освітянами: монографій – 14; підручників – 2; навчальних посібників – 6;
- кількість наукових співробітників і викладачів вищих навчальних закладів, які підвищували кваліфікацію у науковій установі – 99;
- кількість дисертаційних робіт науковців-освітян, захищених на спеціалізованій вченій раді при науковій установі: всього - 34, у тому числі: на здобуття докторського ступеня – 7, на здобуття кандидатського ступеня – 27.

Розвивається співпраця Ради молодих вчених Інституту із Львівською обласною Малою академією наук. Щорічно молоді вчені Інституту беруть

участь у якості керівників секцій та членів журі Міжнародної учнівської науково-практичної конференції «Україна очима молодих».

2.5. Міжнародне науково-технічне співробітництво

Основними формами міжнародної співпраці Інституту є: організація спільних наукових конференцій, круглих столів та семінарів; публікація статей у виданнях установ-партнерів; здійснення наукових досліджень визначеної тематики; підготовка спільних проектів, монографій тощо.

На кінець 2016 року діяли 10 угод про співробітництво Інституту із науковими та державними установами, вищими навчальними закладами Польщі, Румунії, Білорусі, Сербії, Словаччини.

Основними тематичними напрямками міжнародного наукового співробітництва Інституту у звітний період були:

- *Проблеми соціально-економічного розвитку прикордонних регіонів та транскордонного співробітництва в умовах інтеграційних та глобалізаційних впливів;*
- *Соціально-економічні дослідження сільських територій;*
- *Просторовий розвиток регіонів.*

Загалом, за звітний період Інститут був безпосереднім співорганізатором 21 міжнародних конференцій та круглих столів в Україні, до участі в яких було залучені закордонні науковці, та 7 – за кордоном.

У 2012- 2016 рр. науковцями Інституту опубліковано 260 статей та 151 тез в зарубіжних наукових виданнях загальним обсягом 183 д.а. Закордонними науковцями опубліковано 49 статей в наукових виданнях Інституту загальним обсягом 11,3 д.а.

У звітний період Інститут виконував спільні дослідницькі проекти з академічними інститутами Польщі та Румунії :

- спільно із Інститутом розвитку села та сільського господарства Польської академії наук виконувався науковий проект «Трансформація соціально-економічної системи на сільських територіях» (затверджений розпорядженням Президії НАН України №793 від 15.12.2014 р. «Про затвердження наукових проектів за результатами спільного конкурсу Національної академії наук України та Польської академії наук», термін виконання: 2015-2017 рр.);
- з Інститутом аграрної економіки Румунської академії (Бухарест) виконувався спільний проект за тематикою «Регіональна політика ЄС та країн Східного партнерства - досвід для сільських територій Румунії та України". Термін виконання: 2015-2017 рр.

Спільно із польськими установами було підготовлено та опубліковано за кордоном 4 монографії на англійській мові:

- «Lviv and Lodz : at the turn of 20th Century. — Structure of Economic Space» (2013, спільно з географічним факультетом Лодзького університету);
- «Lviv and Lodz : at the turn of 20th Century. — Structure of of Social Space » (2013, спільно з географічним факультетом Лодзького університету);

- «Poland-Ukraine: Border Regions Development and Cross-Border Cooperation» (2013, спільно із Ярославською Державною вищою технічно-економічною школою);
- «Conditions and source of enterprise development in the region» (2014, спільно із Жешувським університетом).

Інститут є координуючою структурою (з української сторони) наукового інформаційно-статистичного транскордонного кластеру «Інфостат Україна-Польща», створеного у 2013р. Учасниками цього кластеру також є: Головне управління статистики у Львівській області, Львівський Національний університет імені І.Франка, Львівська обласна спілка економістів України, ГО «Інститут транскордонного співробітництва та європейської інтеграції», ГО «Європейський діалог», Статистичне управління Підкарпатського воєводства (м. Жешув), Жешувський університет, Центр статистичних досліджень і освіти Головного управління статистики Польщі (м. Варшава).

Разом з тим відсутність окремої академічної бюджетної програми із забезпечення міжнародного наукового та науково-технічного співробітництва суттєво обмежує подальший розвиток міжнародних зв'язків. У зв'язку обмеженим бюджетним фінансуванням ускладнюється й дотримання партнерських зобов'язань Інституту за міжакадемічними угодами щодо обміну вченими в рамках виконання спільних проектів.

2.6. Відзнаки вчених Інституту

- **2012:** к.е.н. Андрусишин Н.І., к.н. з держ. управ. Біль М.М., к.геогр.н.. Теслику Р.Т. Постановою Верховної Ради України №5516-УІ від 06.12.2012 присуджено премію Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим у галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок за 2012 рік за роботу «Мобільність і якість життя населення в умовах соціально-культурної трансформації суспільства: регіональний аспект»;
- **2013:** д.е.н., проф. Садову У.Я. нагороджено Почесною грамотою Президії НАН України і Центрального комітету профспілки працівників НАН України; д.е.н., проф. Іщук С.О. нагороджено відзнакою НАН України «За професійні здобутки»; к.е.н., ст.н.с. Жовтанецького В.І. відзначено Подякою НАН України.
- **2014:** З нагоди 50-річчя Інституту провідні вчені та фахівці установи нагороджені відзнаками Президії НАН України:
  - відзнакою НАН України «За наукові досягнення»: Вовканич С.Й., д.е.н., проф., п.н.с.;
  - відзнакою НАН України «За підготовку наукової зміни»: Козоріз М.А., д.е.н., проф.; п.н.с.; Писаренко С.М., д.геогр.н., проф., п.н.с.;
  - відзнакою НАН України «За професійні здобутки»: Шульц С.Л., д.е.н., зав. відділу; Демченко В.В., к.ф.-м.н., вч. секретар Інституту; Жук П.В., к.е.н., с.н.с.;
  - відзнакою НАН України «Талант, натхнення, праця»: Біль М.М., к.держ.упр., н.с.;
  - Подякою НАН України – Садова У.Я. – д.е.н., проф., зав. відділу;

- *Почесною грамотою НАН України і ЦК профспілки працівників НАН України*: Максимчук М.М., к.е.н., с.н.с., голова профкому Інституту; Столярчук Н.Т., колишній гол. бухгалтер Інституту.
Директор Інституту, д.е.н., проф. Кравців В.С. втримав почесну відзнаку Головного статистичного управління Польщі.
- **2015:** Грамотою Президії НАН України за цикл праць «Розвиток внутрішнього ринку продукції лісової промисловості України» нагороджено к.е.н., н.с. Попадинця Н.М. Почесною грамотою Президії НАН України та Центрального комітету профспілки працівників НАН України нагороджено к.е.н., с.н.с. Бідака В.Я.
- **2016:**
  - Премією Президента України для молодих вчених 2016 року за роботу «Проблеми дитячої праці в умовах модернізації соціально-економічної сфери України» нагороджена к.е.н. Мульська О. П. (Указ Президента України №509/2016 від 17.11.2016.).
  - Премію Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим у галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок отримали к.е.н. Пелехатий А.О. та к.соц.н. Максименко А. О. (Постанова Верховної Ради України № 1495-19 від 07.09.2016).
  - Премію Кабінету Міністрів України за особливі досягнення молоді у розбудові України отримав к.е.н. Пелехатий А.О. (розпорядження Кабінету Міністрів України №671-р від 14.09.2016 р.).
  - Д.е.н., проф. Вовканича С.Й. нагороджено Почесною грамотою науково-видавничої ради НАН України .

3. Матеріально-технічна та дослідно-експериментальна база досліджень.

Для забезпечення статутної діяльності в оперативному управлінні Інституту є будівля, земельна ділянка, комунікації, обладнання, транспортні засоби та інші матеріальні цінності. Інститут як балансоутримуюча установа, забезпечує утримання та поточний ремонт будинку. У зв'язку із складною економічною ситуацією в країні, Інституту в останні роки було надзвичайно складно вирішувати питання розрахунків за комунальні послуги, послуги зв'язку, видавничої діяльності через зростання вартості таких послуг та дефіцит фінансових ресурсів.

Інформаційними електронними ресурсами, що перебувають у власності установи, є: офіційна веб-сторінка Інституту; веб-сторінка журналу «Регіональна економіка»; веб-сторінка збірника наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України» та інтранет-сервер Інституту. На балансі Інституту нараховується 64 комп'ютери вартістю 221,1 тис. грн., знос яких складає 136,1 тис. грн. Всі комп'ютери перебувають в експлуатації більше 3-х років.

Проблемними питаннями інформаційного забезпечення Інституту, що потребують вирішення залишаються:

- модернізація комп'ютерного парку Інституту;
- придбання спеціалізованого дослідницького програмного забезпечення та його впровадження;

- недостатня кількість ліцензованого програмного забезпечення MS Windows, MS Office;
- забезпечення наукових працівників постійним доступом до міжнародних баз наукової інформації та електронних науково-інформаційних продуктів.

4. Стратегія розвитку Установи та майбутні перспективи

В Інституті розроблена Концепція розвитку ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І.Долішнього НАН України», схвалена Вченою радою Інституту, яка окреслює стратегічні напрями розвитку установи на середньострокову перспективу. Зважаючи на сучасні тренди суспільного розвитку, пов'язані із процесами інтегрування України у європейський простір та динамічним реформуванням різних сфер інституційних і соціально-економічних відносин в державі, основними напрямками наукових досліджень Інституту у середньостроковій та стратегічній перспективі визначено:

1. Наукові засади формування та реалізації державної регіональної політики:

- розробка теоретико-методологічних засад реконцептуалізації державної регіональної політики в частині модернізації її функцій, завдань, розподілу повноважень та механізмів реалізації в умовах адміністративно-фінансової децентралізації та імплементації моделей регіональної політики ЄС;
- обґрунтування методичних підходів до оцінки ефективності управління територіальним розвитком на національному, регіональному та місцевому рівнях;
- дослідження особливостей міжрегіональних, внутрішньорегіональних та структурних диспропорцій, а також розробка пропозицій щодо їх нівелювання засобами державної регіональної політики та соціально-економічної політики регіонів в умовах реалізації сучасних реформ;
- розробка стратегій і програм соціально-економічного розвитку регіонів та територіальних громад на основі оцінки їх ресурсного (економічного) потенціалу.

2. Дослідження соціально-економічних проблем та перспектив просторового розвитку територіально-суспільних систем різних ієрархічних рівнів (громад, міст, районів, регіонів):

- вивчення процесів просторової організації економіки територіально-суспільних систем різних ієрархічних рівнів;
- науково-методичне обґрунтування вибору та розміщення оптимальних форм просторової організації бізнесу, просторове проектування об'єктів інвестиційної та інноваційної інфраструктури;
- просторовий розвиток та організація економіки регіонів в контексті їх інтеграції в світовий економічний простір;
- дослідження сучасних форм просторової організації економічної діяльності у транскордонному просторі (кластерів, стратегічних альянсів, хабів тощо) в контексті підвищення інвестиційної привабливості прикордонних регіонів та рівня їх інтегрованості до глобальних ланцюгів доданої вартості;

- розробка пропозицій щодо вдосконалення регіональної політики на державному, регіональному та локальному рівнях в контексті стимулювання нових точок економічного зростання та розвитку перспективних форм просторової організації бізнесу;

3. Розробка моделей економічного розвитку регіонів на засадах ефективного використання їх ендогенного потенціалу:

- оцінка ендогенного соціально-економічного та фінансового потенціалу регіонів та розробка пропозицій щодо його нарощення в умовах сучасних політичних, економічних та соціальних викликів;
- підприємницький потенціал та формування сприятливого ділового клімату на регіональному рівні;
- дослідження особливостей та перспектив інноваційного розвитку економіки регіонів, обґрунтування напрямів підвищення рівня її інноваційності;
- розробка методичного інструментарію аналізу закономірностей функціонування регіональних ринків товарів та послуг та вироблення пропозицій щодо підвищення ефективності їх функціонування.

4. Соціально-гуманітарний розвиток регіонів в контексті сучасних трендів та регіональна міграційна політика:

- розробка методів та прийомів аналізу, прогнозу явищ і процесів соціально-гуманітарної сфери регіону;
- соціально-гуманітарні та демографічні ефекти і наслідки відкритості кордонів для економічного й соціального розвитку країни та регіонів;
- моделі та механізми регіональної міграційної політики в Україні в умовах циркулюючої міграції в контексті економічного зростання;
- інтеграція мігрантів як рушій економічного зростання в регіональній економіці;
- вплив соціально-демографічних процесів в етнічних спільнотах регіону на економічний розвиток країн та регіонів;

5. Науково-практичні основи формування і реалізації регіональної екологічної політики:

- теоретико-методологічні засади формування та механізми реалізації регіональної екологічної політики, наукове забезпечення розробки регіональних екологічних програм.
- проблеми екологічної безпеки гірських і транскордонних регіонів та шляхи їх вирішення.
- обґрунтування стратегії використання природно-ресурсного потенціалу регіону.
- механізми сталого розвитку гірських територій, екологічні інновації

6. Фінансове забезпечення процесів соціально-економічного розвитку регіонів та територіальних громад:

- модернізація системи місцевих фінансів та міжбюджетних відносин в умовах перерозподілу повноважень та бюджетних ресурсів між рівнями управління;
- ефективність управління фінансовим потенціалом регіонів та територіальних громад;

- наукові підходи до формування та механізми реалізації фінансової політики на регіональному та локальному рівнях;
7. Наукове супроводження процесів реформування адміністративно-територіального устрою держави та публічних фінансів:
- обґрунтування шляхів поєднання принципів централізації й децентралізації в публічному управлінні;
  - принципи та методи формування системи адміністративно-територіальних одиниць;
  - особливості розвитку процесів бюджетної децентралізації на локальному рівні;
  - формування моделі бюджетної децентралізації відповідно із врахуванням рівня територіальної диференціації та інших об'єктивних умов суспільного розвитку України;
  - вироблення напрямів і механізмів міжрегіональної й міжмуніципальної співпраці;
8. Сучасні тенденції розвитку урбаністичних процесів, проблеми функціонування міст та їх взаємодії із сільськими територіями:
- дослідження особливостей формування агломерацій, метрополійних регіонів та метрополійних мереж, обґрунтування підходів до управління їх просторовим розвитком,
  - дослідження центрально-периферійних взаємодій, впливу метрополізаційних та агломераційних процесів на якість життя населення територіально-суспільних систем;
  - обґрунтування пріоритетних напрямів та механізмів реалізації метрополійної політики; форсайт-дослідження в сфері розвитку «розумних міст»;
  - гармонізація економічних інтересів сільських територій та міських агломерацій у межах Західного регіону України;
  - розробка пропозицій щодо пріоритетів регіональної економічної політики, спрямованої на гармонізацію економічних інтересів сільських територій та міських агломерацій;
9. Диверсифікація форм і напрямів соціально-економічного розвитку сільських територій:
- дослідження ресурсного потенціалу сільських територій різних типів з погляду пріоритетів їх економічної спеціалізації;
  - формування пропозицій, спрямованих на підвищення ефективності використання наявного ресурсного потенціалу сільських територій різних типів шляхом розробки стратегій їх розвитку та формування сучасних брендів;
  - оптимізація поселенської мережі сільських територіальних громад в контексті реалізації адміністративно-територіальної реформи;
10. Розвиток реального сектора економіки регіонів України та моделі його інвестиційного забезпечення:
- обґрунтування вибору організаційно-економічних форм та інструментів реалізації потенціалу розвитку виробничої сфери регіонів;

- розробка методів та моделей оптимізації діяльності суб'єктів господарювання і підвищення ефективності використання сировинних ресурсів у переробній промисловості;
- проведення досліджень ринків промислової продукції, будівельних і транспортних послуг.
- створення інформаційно-аналітичної платформи для стимулювання капіталовкладень у реальний сектор економіки та об'єкти виробничої і соціальної інфраструктури за результатами оцінювання інвестиційної привабливості адміністративно-територіальних одиниць (областей, районів, міст та ін.);
- визначення напрямів та механізмів нарощення інвестиційного потенціалу регіонів на основі формування «дорожніх карт» для вітчизняних та іноземних інвесторів;
- розробка методичного інструментарію для оцінки ефективності інвестиційних проектів та моніторингу їх реалізації;

11. Розвиток транскордонних регіонів та транскордонних ринків в контексті активізації євроінтеграційних процесів:

- вдосконалення інституційно-правової основи розвитку транскордонних регіонів за участі прикордонних областей України;
- створення спільних інформаційно-статистичних платформ у сфері функціонування транскордонних ринків товарів, послуг, праці тощо;
- вивчення та обґрунтування маркетингових технологій розвитку транскордонних регіонів, транскордонних природоохоронних об'єктів тощо в контексті інтенсифікації взаємодій у транскордонному просторі;
- розробка систем управління транскордонними об'єктами (біосферними резерватами, природними ресурсами тощо) на основі принципів сталого розвитку, адаптивності та гетерогенності.
- обґрунтування напрямів підвищення конкурентоспроможності прикордонних регіонів та якості життя мешканців прикордоння на основі пропорційного розподілу суспільних благ та послуг, отриманих в результаті реалізації потенціалу розвитку транскордонних регіонів;
- обґрунтування механізмів та інструментів включення прикордонних регіонів у глобальні ланцюги доданої вартості, що активізуватиме розвиток підприємництва та сприятиме нарощенню імпорту технологій.

Для реалізація Концепції стратегічного розвитку Інституту необхідно вирішити низку важливих різнопланових завдань, зокрема у питаннях :

- підвищення рівня та ефективності фундаментальних і прикладних досліджень (вдосконалення системи оцінки та моніторингу здійснення досліджень, підвищення рівня публікацій співробітників, впровадження нових форм та методів організації досліджень);
- збалансованої кадрової політики (збереження та ефективного відтворення кадрового потенціалу Інституту, розвиток наукових шкіл, залучення до наукової роботи здібної молоді, забезпечення належних умов та оплати праці науковців Інституту);

- підвищення професійного рівня наукових працівників (*вдосконалення роботи з підготовки наукових кадрів в аспірантурі та докторантурі згідно нових законодавчих умов, забезпечення функціонування при Інституті спеціалізованих вчених рад за основними науковими профілями установи*);
- оптимізації структури Інституту (*відповідно до результатів діяльності наукових підрозділів і працівників та наявних фінансових ресурсів забезпечення наукової діяльності*);
- фінансового забезпечення наукової діяльності (*диверсифікації джерел фінансування досліджень, подальшого зростання частки науково-дослідних робіт на конкурсних і програмно-цільових засадах, залучення грантових коштів з національних і зарубіжних джерел та коштів міжнародних наукових програм для виконання наукових проектів*);
- реалізації статусу Інституту як провідної наукової установи з проблем регіональної політики та транскордонного співробітництва (*активізації науково-експертної діяльності на рівні центральних органів влади; налагодження тісної взаємодії з органами регіональної влади, суб'єктами господарювання та громадським сектором; висвітлення та популяризації результатів досліджень Інституту у засобах масової інформації*);
- активізації досліджень і розробок, спрямованих на наукове забезпечення вирішення актуальних проблем розвитку регіонів та впровадження результатів досліджень в діяльність органів територіального управління та господарську практику;
- подальшої інтеграції у міжнародне наукове співтовариство (*розширення мережі міжнародного наукового співробітництва Інституту з метою спільної підготовки та реалізації проектів в рамках наукових програм ЄС, публікування наукових праць у міжнародних рейтингових виданнях, збільшення кількості англійських публікацій, використання можливостей участі у міжнародних програмах академічної мобільності*);
- розширення співпраці з вищими навчальними закладами (*розвиток співробітництва у забезпечення підготовки докторів філософії, спільна підготовка наукових видань та навчальних посібників тощо*);
- входження періодичних наукових видань Інституту до широкого кола міжнародних наукометричних баз;
- покращення матеріально-технічного та інформаційного забезпечення здійснення досліджень.

Реалізація цих завдань сприятиме зростанню ролі установи як провідного наукового центру регіоналістики на національному та міжнародному рівнях, збільшенню внеску Інституту у забезпечення ефективного економічного і соціального розвитку держави та її регіонів.

Додатки до доповіді

Таблиця 1.1

Кількість працівників Установи, які задіяні у виконанні наукових досліджень і розробок (далі - НДР) за категоріями персоналу * (на кінець звітного періоду)

Роки	Працівники основної діяльності	Працівники, задіяні у виконанні НДР			у тому числі за категоріями персоналу				
		усього	з них сумісники		усього	з них сумісники		техніки	допоміжний персонал
			осіб	у % до загальної кількості виконавців НДР		осіб	у % до загальної кількості виконавців НДР		
2012	124	104	13	12,5	78	13	12,5	1	25
2013	119	100	12	12,0	78	12	12,0	1	21
2014	114	96	8	8,3	84	8	8,3	1	11
2015	109	88	5	5,7	77	5	5,7	1	10
2016	110	89	3	3,4	83	3	3,4	1	5
Зміни за 5 років	-14	-15	-10	-9,1	+5	-10	-9,1	0	-20

Таблиця 1.2

Кількість дослідників за статтю та науковим ступенем (на кінець звітного періоду)

Роки	Кількість дослідників*			з них мають науковий ступінь					
	усього	у тому числі жінок		доктора наук			доктора філософії (кандидата наук)		
		осіб	у % до загальної кількості дослідників	усього	у тому числі жінок		усього	у тому числі жінок	
					осіб	у % до загальної кількості дослідників		осіб	у % до загальної кількості дослідників
2012	65	40	61,5	12	7	10,8	38	23	35,4
2013	66	36	54,6	11	6	9,1	37	22	33,3
2014	76	49	64,5	12	6	7,9	36	25	32,9
2015	72	48	66,7	10	5	6,9	40	27	37,5
2016	80	52	65,0	12	6	7,5	42	27	33,8
Зміни за 5 років	+15	+12	+3,5	-	-1	-3,3	+4	+4	+0,9

* - без сумісників

Таблиця 1.3

Кількість дослідників за віком (на кінець звітнього періоду)

	Кількість дослідників*				з них мають диплом			
	усього		з них жінок		доктора наук		доктора філософії (кандидата наук)	
	осіб	у % до загальної кількості	осіб	у % до загальної кількості	усього	з них жінок	усього	з них жінок
2012								
Усього	65	100,0	40	100,0	12	7	38	23
до 24 років включно	-	-	-	-	-	-	-	-
25-29 років	7	10,77	6	9,23	-	-	3	3
30-34 років	11	16,92	7	10,77	-	-	11	7
35-39 років	9	13,85	7	10,77	1	1	7	6
40-44 років	5	7,69	2	3,08	2	1	3	1
45-49 років	7	10,77	5	7,69	1	1	3	2
50-54 років	6	9,23	3	4,62	2	1	3	2
55-59 років	7	10,77	4	6,15	1	-	3	1
60-64 років	7	10,77	4	6,15	2	2	3	1
60-69 років	2	3,08	1	1,54	1	-	-	-
70 років та більше	4	6,15	1	1,54	2	1	2	-
Середній вік	46,0		43,3		55,8	54,3	42,5	38,5
2016								
Усього	80	100,0	52	100,0	12	8	42	27
до 24 років включно	-	-	-	-	-	-	-	-
25-29 років	16	20,0	10	12,50	-	-	10	5
30-34 років	18	22,50	16	20,00	-	-	9	9
35-39 років	14	17,50	10	12,50	1	1	12	8
40-44 років	6	7,50	3	3,75	2	2	2	1
45-49 років	6	7,50	3	3,75	2	1	4	2
50-54 років	9	11,25	6	7,50	2	1	3	1
55-59 років	4	5,00	2	2,50	2	1	2	1
60-64 років	3	3,75	-	-	1	-	-	-
60-69 років	2	2,50	1	1,25	1	1	-	-
70 років та більше	2	2,50	1	1,25	1	1	-	-
Середній вік	38,7		38,1		53,5	53,0	39,1	35,6

* - без сумісників

Таблиця 1.4

Кількість молодих науковців

	2012	2013	2014	2015	2016
Молоді науковці, осіб	27	28	31	31	32
Частка молодих науковців у % до загальної кількості дослідників	41,5	42,4	40,8	43,0	40,0

Таблиця 1.5

Середній вік дослідників*

(років)

Роки	Дослідники	мають наукову ступінь	
		доктора наук	доктора філософії (кандидата наук)
2012	46,0	55,8	42,5
2013	44,2	54,2	42,5
2014	39,9	53,5	40,5
2015	38,3	53,9	38,0
2016	38,7	53,5	39,1
Зміни за 5 років	-7,3	-2,3	-3,4

* - без сумісників

Таблиця 2.1

Основні показники діяльності аспірантури та докторантури Установи

	2012	2013	2014	2015	2016	Усього за 5 років
Аспірантура						
Кількість аспірантів на кінець року – всього (в т.ч. з в/в /без в/в)	25 (12/13)	21 (10/11)	22 (9/13)	24 (13/11)	21 (13/8)	59 (27/32)
Прийом до аспірантури за рік – всього (в т.ч. з в/в /без в/в)	6 (3/3)	8 (4/4)	8 (3/5)	8 (4/4)	3 (3/-)	33 (17/16)
Випуск з аспірантури за рік – всього (в т.ч. з в/в /без в/в)	9 (3/6)	9 (5/4)	7 (5/2)	4 (2/2)	4 (3/1)	33 (18/15)
З них захистили дисертації, осіб	6	6	3	3	2	20
у % до випуску з аспірантури	66,7	66,7	42,9	75,0	50,0	60,6
Докторантура						
Кількість докторантів на кінець року (з них за контрактом)	8	5	4	4 (1)	6 (2)	20 (2)
Прийом до докторантури за рік (з них за контрактом)	2	1	1	2 (1)	3 (1)	10 (2)
Випуск з докторантури за рік	3	4	2	2	1	12
з них захистили дисертації, осіб	1	4	2	1	-	8
у % до випуску з докторантури	33,3	100,0	100,0	50,0	0,0	66,7

Таблиця 3.1

Обсяг НДР, виконаних власними силами Установи, за видами робіт (тис грн.)

	Загальний обсяг	у тому числі			
		Фундаментальні дослідження	Прикладні дослідження	Науково-технічні розробки	Науково-технічні послуги
2012	6630,1	4926,5	1703,6	-	-
2013	6690,2	5285,2	1405,0	-	-
2014	6753,1	5203,8	1549,3	-	-
2015	6579,2	5003,2	1576,0	-	-
2016	5884,2	3193,5	2690,7	-	-
Усього за 5 років	32536,8	23612,2	8924,6	-	-

Таблиця 3.2

Внутрішні витрати Установи на виконання НДР за джерелами фінансування (тис грн.)

	2012	2013	2014	2015	2016	Усього за 5 років
Усього	6630,1	6690,2	6753,1	6579,2	5884,2	32536,8
у тому числі за рахунок						
коштів бюджету	6630,1	6690,2	6753,1	6479,3	5634,2	32186,9
з них за рахунок державного	6630,1	6690,2	6753,1	6479,3	5634,2	32186,9
власні кошти	-	-	-	-	-	-
коштів вітчизняних замовників, усього	-	-	-	99,9	250,0	349,9
у тому числі						
коштів організацій державного сектору	-	-	-	99,9	160,0	259,9
коштів організацій підприємницького сектору	-	-	-	-	90,0	90,0
коштів організації сектору вищої освіти	-	-	-	-	-	-
кошти приватних некомерційних організацій	-	-	-	-	-	-
кошти іноземних джерел	-	-	-	-	-	-
кошти інших джерел	-	-	-	-	-	-

Таблиця 3.3

**Валові витрати Установи на виконання наукових досліджень і розробок
за видами витрат (тис грн.)**

Види витрат	2012	2013	2014	2015	2016
Усі витрати на виконання НДР	6643,1	6690,2	6753,1	6579,2	5884,2
<i>Внутрішні витрати на виконання НДР, усього</i>	6630,1	6690,2	6753,1	6579,2	5884,2
Внутрішні поточні витрати (без амортизації)	6630,1	6690,2	6,753,1	6579,2	5884,2
витрати на оплату праці персоналу	4870,3	4921,7	4952,4	4550,9	4664,4
інші поточні витрати 8577,1	1759,8	1768,5	1800,7	2028,3	1219,8
Капітальні витрати на наукові дослідження і розробки	-	-	-	-	-
земельні ділянки та споруди	-	-	-	-	-
устаткування	-	-	-	-	-
інші капітальні витрати	-	-	-	-	-
Витрати на НДР виконані співвиконавцями	13,0	0	0	0	0

4. Результати діяльності Установи

Таблиця 4.1

Кількість виконаних НДР за спрямуванням (одиниць)

	2012	2013	2014	2015	2016	Усього за 5 років
Усього	16	12	12	12	12	64
Зі створення нових видів виробів	-	-	-	-	-	-
з них створення нових видів техніки	-	-	-	-	-	-
Зі створення нових видів технологій	-	-	-	-	-	-
з них ресурсозберігаючих	-	-	-	-	-	-
Зі створення нових видів матеріалів	-	-	-	-	-	-
Зі створення нових сортів рослин, порід тварин	-	-	-	-	-	-
Зі створення нових методів, теорій	12	10	11	11	10	54
Інші роботи	4	2	1	1	2	10
Загальна кількість виконаних наукових досліджень і розробок (НДР) у розрахунку на 1 виконавця НДР	0,176	0,136	0,136	0,145	0,138	

Таблиця 4.2
Кількість друкованих робіт наукових працівників Інституту
(одиниць)

	2012	2013	2014	2015	2016	Усього за 5 років
Усього	453	521	463	339	353	2129
<i>у тому числі</i>						
монографії	14	20	11	14	11	70
з них видано за кордоном	-	3	1	-	-	4
підручники, навчальні посібники	3	2	1	1	1	8
статті у наукових фахових журналах, з них:	276	314	263	184	197	1234
надруковано в журналах, що входять до міжнародних баз даних	201	211	204	156	148	920
у зарубіжних виданнях	27	64	77	39	53	260
тез	151	177	172	128	138	766
інші	9	8	16	12	6	51
Кількість друкованих робіт у розрахунку на 1 працівника виконавця наукових досліджень і розробок (НДР)	4,36	5,21	4,54	3,85	3,97	

Таблиця 4.3
Загальна кількість заявок на видачу охоронних документів та отриманих охоронних документів
(одиниць)

	2012	2013	2014	2015	2016	Усього за 5 років
У Державній службі інтелектуальної власності України						
Подано заявок на видачу охоронних документів	2	8	2	2	4	18
<i>з них</i>						
- на службові твори (звіти про завершені НДР)	2	8	2	1	4	2
1. на твір науково-прикладного характеру	-	-	-	1	-	-
Отримано охоронних документів	7	8	-	4	1	20
<i>з них</i>						
- на службові твори (звіти про завершені НДР)	7	8	-	3	1	7
2. на твір науково-прикладного характеру				1		

Таблиця 5.1

Міжнародне науково-технічне співробітництво Установи

	Кількість наукових працівників які виїхали за межі України, осіб	у тому числі з метою			Кількість			у тому числі		Кількість науковців, які користувались грантом, осіб
		стажування, навчання, підвищення	викладацької роботи	проведення наукова досліджень	виїздів науковців за межі України з метою участі у міжнародних семінарах, конференціях тощо, од	міжнародних конференцій, семінарів тощо, проведених установою, од	грантів, отриманих на наукову роботу від міжнародних фондів, од	індивідуальних	колективних	
2012	-	-	-	-	6	5	-	-	-	-
2013	-	-	-	-	14	6	-	-	-	-
2014	-	-	-	-	8	7	-	-	-	-
2015	1	-	-	1	10	5	1	1	-	1
2016	-	-	-	-	14	8	-	-	-	-
Усього за 5 років	1	-	-	1	52	31	1	1	-	1